

Bambino

**Projekt: Letem interkulturním světem III.
reg. č. projektu CZ.07.4.68/0.0/0.0/20_079/0002075**

Metodika

PŘÍRODA PLNÁ ZÁZRAKŮ

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

PŘÍRODA PLNÁ ZÁZRAKŮ

Cílem tohoto tematického celku je seznámit s dětmi s přírodními jevy a procesy. Jako hlavní tematická linka byla zvolena čtyři roční období a jejich střídání. Každé roční období je jedinečné a má své charakteristiky. A přestože jsou období rozdílná, vzájemně se doplňují a utvářejí jeden celek.

Tyto přírodní zákonitosti můžeme aplikovat i na školní skupinu. Příroda nám ukazuje, že naše prostředí (okolí) nás ovlivňuje a utváří a zároveň my se mu přizpůsobujeme. Tento proces vidíme v rámci školní skupiny, kdy děti (individuální jedinci) se přizpůsobují prostředí (pravidlům a kulturnímu pozadí) třídy, aby mohli utvořit spokojený kolektiv, a zároveň prostředí musí poskytovat dostatečný prostor pro udržení si individuálnosti každého dítěte.

Aktivity byly voleny tak, aby podporovaly u dětí poznávání nejrozličnějších oblastí ze světa přírody a hledání podobností se světem, který je dětem nejbližší – rodina a školka.

Snažili jsme se, aby aktivity byly různorodé, aby se téma objevovalo napříč různými typy aktivit (výtvarné, herní, dramatické, hudební) a děti měli tak možnost si dané téma dostatečně zvnitřnit.

1. kruh/povídání - tato část je pro děti úvodem do tématu. Často začíná pokládáním otevřených otázek, které mají podpořit diskuzi, a poskytnutím dostatečného prostoru, aby si na vše přišly a odpověděly sami. Učitel zde figuruje jako průvodce, otázkami se snaží podpořit děti v přinášení vlastních myšlenek a nápadů k danému tématu. Pro podpoření této fáze jsou do kruhu přinášeny flashcards/ obrázky, knihy či další pomůcky, které mohou pomoci dětem dané téma zprostředkovat (například hračky, interní pravidla naší školky).
2. motivace - pro aktivity z tohoto tematického celku jsme hledali motivace především v osobních zkušenostech dětí. Chtěli poznávat své kamarády, chtěli mluvit o sobě. Odkazovali jsme na příběh či povídání z fáze 1. a hledali podobnosti ve vlastních zkušenostech či snahou vytvořit si vlastní novou zkušenost.
3. Samotná aktivita - během aktivity se stalo, že děti přinášely vlastní inovace a myšlenky. Snažili jsme se v maximální míře na ně reagovat a zapojovat je do probíhající aktivity.
4. reflexe - po každé aktivitě jsme s dětmi v kruhu řešili, co jsme dělali, jak jsme se při tom cítili, jak se nám líbilo/nelíbilo a co bychom mohli případně příště udělat jinak.

Aktivity v této metodice jsou koncipovány primárně pro předškoláky. Nicméně některé z aktivit lze použít i s mladšími dětmi bez jakýchkoliv úprav, či některé je potřeba pro mladší děti přizpůsobit.

Čtvero roční období

období? Jak jdou roční období za sebou?

„Jaro, léto, podzim, zima. To je celý rok.

Stejně letos jako loni, Tak i napřesrok.

Po jaru je vždycky léto, podzim po létu,

A než se nadějeme, zima už je tu.“

Cíl aktivity: rozdíly v ročních obdobích, fantazie

Pomůcky: modrá čtvrtka A3, tempery, štětce

Na jediném stromě můžeme vidět, jak se proměňuje rok kolem nás. Jaké jsou charakteristiky jednotlivých ročních

Modrou čtvrtku rozdělíme na čtyři okna. Do každého okna dítě obtiskne svoji dlaň pomalovanou hnědou temperou a vytvoří čtyři kmeny stromů. Následně pak každý ze stromů domaluje do jednoho ročního období.

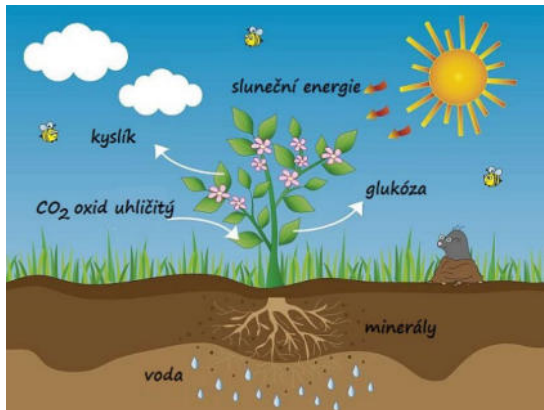

Sázení

Cíl aktivity: poznávání přírody

Pomůcky: květináky (případně venkovní záhony), sazenice, hlína, nářadí zahradnické

Sázení není jen samotný proces dání semínek do hlíny. Co potřebují rostliny, aby rostly? Jak se z malinkého semínka stane velká rostlina? Nejdříve musíme připravit po zimě záhony

na nová semínka – zkypříme půdu,

přidáme novou hlínu, vytrháme plevel. Poté zasazujeme semínka, a nakonec je fáze starání se o nové rostliny – zalévání. Zahradničení je prostředkem, jak dětem ukázat, že když se o něco budou starat, uvidí plody svého snažení a že tak ne všechno je hned teď – některé věci potřebují svůj čas. Tudiž i zde se objevuje seznamování s vnímáním času.

My jsme zvolili do záhonů mrkev a hrášek jako jednoduché plodiny, u kterých je celkem rychle vidět první známky růstu a také je u nich minimální výskyt alergií, tedy všechny děti mohou nakonec ochutnat výsledek své práce.

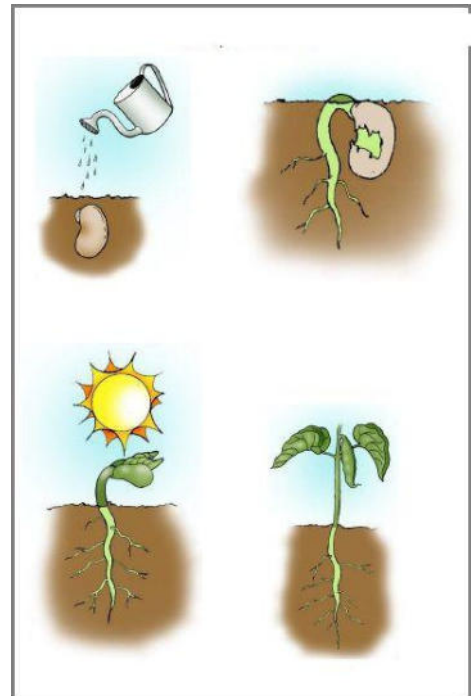
Práci jsme s dětmi doplnili jednoduchou motivační básničkou.

„Vstávej semínko holala,

Bude z tebe fiala.

Vstávej semínko holala,

Bude z tebe petržel“

Můžeme si pustit i pohádku Jak Křemílek a Vochoomůrka zasadili semínko

Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=i5ZYkXYCMk>

Na webových stránkách ČT edu je také krátké edukační video o procesu růstu rostlin.

Zdroj: <https://edu.ceskatelevize.cz/video/335-sazeni-rostlin-a-jejich-rust-ve-skleniku>

Květníky

Cíl aktivity: fantazie, jemná motorika

Pomůcky: keramická hlína, transparentní glazura, barevná glazura/engoba, plastové misky (IKEA)

Děti si vyrobí vlastní malý květníček, do kterého si poté zasadí jarní travu. Budeme pracovat s keramickou hlinou, která podporuje jemnou motoriku u dětí a dobře procvičuje používání síly v prstech.

Děti dostatečně zpracují hlínu, aby změkla. Stačí objem hlíny velký jako dospělá pěst. Udělají z ní kouli. Tu pak vložíme do plastových misek, ideální svačkové misky z Ikea. A prsty začneme roztahávat hlínu do stran až vyplníme vnitřní obsah misky. Namočením prstů do vody na závěr zahradíme vnitřkem misky.

Výrobek necháme týden schnout – při vysychání se objem misky zmenší a odlepí se od okraje formy. Pokud máme glazurové barvy musí projít misky před barvením prvním výpalem. Pokud používáme engoby, stačí jeden výpal až po obarvení. Použijeme transparentní glazuru před posledním výpalem u obou variant, abychom zajistili nepropustnost misek.

Do hotových misek s dětmi zasadíme jarní trávu, která se například hodí na Velikonoce.

Žížala

Cíl aktivity: jemná motorika

Pomůcky: nůžky, barevné papíry A4, černá fixa, lepidlo

I někdo tak maličký jako žížala, může být velkým pomocníkem. Má své místo

v zahradě a každý správný zahradník je rád, když ve svém záhonu potká žížalu. S dětmi jsme se tedy i se žížalami seznamovali při našich sázecích aktivitách. Se stavbou jejího těla, čím prospívá v záhonech. Pár žížal jsme si našli a společně je odnesli do našich květníků. Zkoušeli se pohybovat jako žížaly – plazit po zemi a nakonec jsme si i udělali origami žížaly.

Aktivita je vhodná pro předškolní děti, pokud chceme, aby ji děti dělali samostatně. U mladších věkových skupin je potřeba výraznější dopomoc učitele.

Barevné papíry rozstříháme na proužky po delší straně papíru. Doporučujeme šířku proužku cca 4-5cm. Děti si vyberou dva proužky odlišné barvy. Proužky k sobě slepíme dvěma konci tak, že jsou na sebe kolmo – vytvoří jakési „L“. Začneme překládat proužky vždy přes okraj druhého pruhu, celé to otočíme a přeložíme druhý pruh. Tak postupujeme, dokud nedojdeme na konec, až vytvoříme malou harmoniku. Zde se děti mohou rozhodnout, zda jim délka žížaly stačí, či chtějí prodloužit. To pak na konec pruhů dolepíme další pruh a pokračujeme ve skládání. Na konci k sobě opět pruhly slepíme a nezapomeneme namalovat obličej.

Můžeme doplnit i o prvek ICT – interaktivní hrou Žížalí trenažér, kdy se děti podívají na „život žížaly“ v zemi a jakým nebezpečím může čelit.

Zdroj: <https://decko.ceskatelevize.cz/rejpava-zizala/zizali-trenazer>

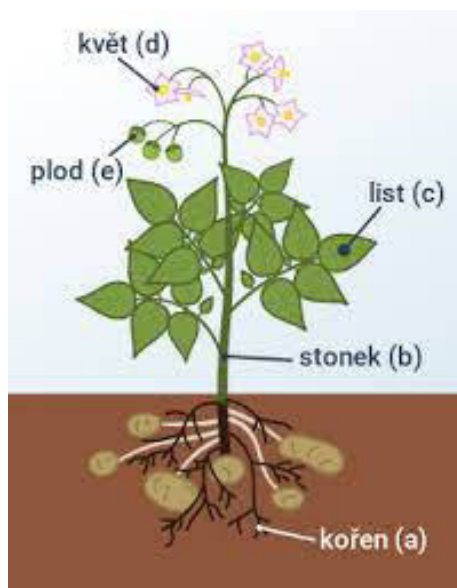
Origami květina

Cíl aktivity: jemná motorika, prostorová představivost, následování instrukcí, pozornost

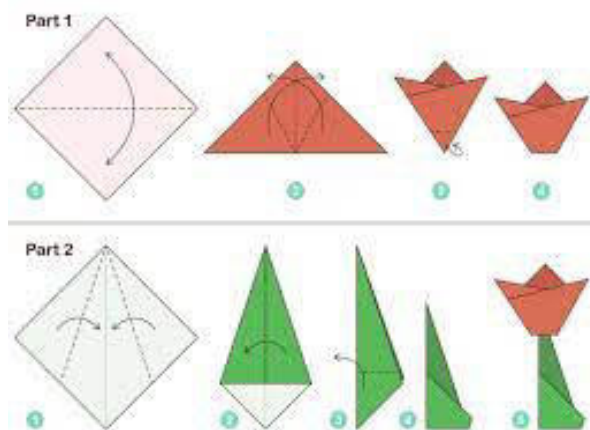
Pomůcky: barevné papíry A4, nůžky, lepidlo, pastelky

Jaro je období, kdy příroda ožívá barvami nejrůznějších květin. S dětmi si můžeme vyrobit origami květiny. Předškolní děti již zvládají jednoduché origami skládačky. Rozvíjí nejen jemnou motoriku a obratnost prstů, ale také pozornost a následování instrukcí.

Nejdříve jsme si v komunitním kruhu povídali, jaké známe květiny. Jak vypadají. Jaké mají části.

Následovali jsme z internetu stažený jednoduchý vzor origami květiny. Děti si samy volily barvy květů, volně dokreslovaly pastelkami na listy a okvětní lístky.

Děti si v úvodu vyberou barvu na květ a zelený papír barevný na stonek s listem. Následují instrukce a názorný postup učitele. Z papírů nejdříve vystřihneme

čtverce. Dbáme na správný úchop nůžek. Poté skládáme jednotlivé části a na závěr je k sobě slepíme.

Zdroj: <https://www.istockphoto.com/photos/origami-flower-instructions>

LÉTO

Smoothie

Cíl aktivity: fantazie, barvy

Pomůcky: tempery, čtvrtky A3, různé druhy ovoce (rozkrojené na půl), talířky (na tempery), pastelky

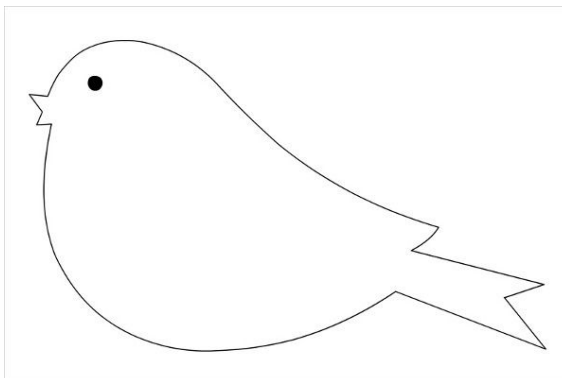
V létě sklízíme plody své pěstitelské práce. Je to doba, kdy dozrává spousta zeleniny a ovoce. S dětmi si povídáme o různých druzích ovoce a zeleniny, o důležitosti vitamínů, které nám může ovoce a zelenina poskytnout a čím nám vitamíny prospívají. S dětmi si uděláme výtvarné ovocné „smoothie“. Na talířky dáme různé barvy tempery a také poloviny rozkrájeného ovoce a zeleniny. Děti pak tiskají s ovocem a zeleninou jako razítky. Smíchání barev a

šťávy z ovoce „vytváří“ na papíře barevné kreace. Po zaschnutí barvy mohou děti kreativně pastelkami dotvářet obrázek – někdo domaluje hrneček či talířek, brčko atd.

Ptáčci

Cíl aktivity: fantazie, jemná motorika

Pomůcky: keramická hlína, barevné glazury/engoby, vrchní transparentní glazura, špejle, nůž, hrnčířské nástroje na zdobení, lepidlo, čtvrtka A4

Na jaře se v hnízdech líhnou malá ptáčata. V létě již roztáhnou křídla a objevují svět. Ptačí život také navazuje na cyklus ročního období – jarní líhnutí, letní létání, podzimní odlet do teplých krajín případně zimní hledání potravy. Na jaře s dětmi sledujeme hnízda, v létě vyrobíme hliněné ptáčky, na podzim plníme krmítka.

Na keramické ptáčky si nejdříve vystřihneme šablonu ptáčka.

Dětem dáme keramickou hlínu velikosti dospělé pěsti. Po zpracování a hnětení hlíny vytvoříme placku o tloušťce 2 cm. Na ní přiložíme šablonu a podle ní nožem vykrojí děti tvar ptáčka. Následně pomocí mokrých prstů zahradí okraje a povrch ptáčka. Špejlí a zdobítky pak dle fantazie vyrývají ornamenty do ptáčka. Na závěr špejlí na spodní straně ptáčka vytlačíme díru, do které po vypálení špejli vlepíme a vytvoříme tak zápich. Díru vytlačíme dvakrát větší, než je špejle, protože při sušení se objem keramických výtvorů zmenšuje.

Poté následuje proces schnutí (jeden týden) a barvení. Používáme-li engoby, nabarvíme po vyschnutí a dáme vrchní

transparentní glazuru a děláme jeden výpal. Pokud používáme klasické glazury barevné, musíme nejdříve udělat první výpal, nabarvit a druhý výpal.

PODZIM

Krmítko

Cíl: představivost

Pro lidi přizpůsobení se změnám ročního období znamená například se tepleji oblékat. Jídlo je něco, čeho máme neustále dostatek a přísun prostřednictvím obchodů. Když je dříve tma, rozsvítíme si. Pro zvířata, změna ročního období znamená i změnu denního režimu, změnu prostředí i třeba stravovacích návyků.

Od podzimu do jara chodíme s dětmi doplňovat krmítko pro ptáčky. Budujeme v dětech starostlivost a péči o svět kolem nás, vnímání odlišností v rytmu života různých tvorů. Krmítka nacházíme v okolí školky při našich procházkách.

Můžeme si s dětmi i krmítko sami vyrobit. Existují nejrůznější způsoby, jak vyrobit krmítka. My jsme v naší školce použili dva typy – jedním bylo zcela ekologicky nezávadné krmítko ze šišek. Větší šišky jsme namočili do medu a obaly ve směsi semínek a zrníček. Po zaschnutí jsme na špičku šišky navázaly provázek a pověsily na stromy na školkové zahradě.

Druhým krmítkem bylo zapojení tématu recyklace. Jak můžeme využít recyklovatelné materiály – plast, karton. My použili kartónovou krabici od mléka. V krabici jsme vyřezali dva obdélníky na širších stranách až nám vznikl průlez. Do vzniklého otvoru nasypeme zrní a drobků. Krabici děti polepily přírodními materiály, které našli na zahradě (listy, klacíky). Krmítko jsme si též zavěsili na strom na zahradě.

Podzim v knihovně

Cíl: znaky podzimu, barvy, druhy stromů

Vzdělávací program realizovaný v Městské knihovně hl.m. Prahy

Zdroj: <https://www.mlp.cz/cz/o-knihovne/pro-skoly/besedy/>

Děti se prostřednictvím
rámcového příběhu Krtek a
podzim seznamovali se znaky
podzimu, se změnami v přírodě, s
druhy stromů a plodů. Program je
veden interaktivní formou.

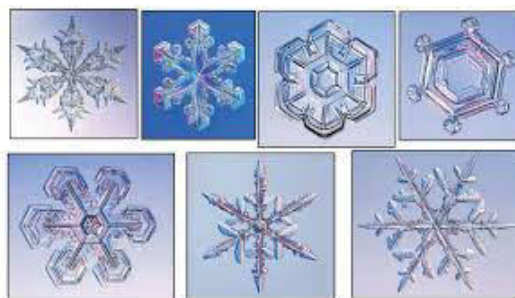

ZIMA

Zimní okna

Cíl aktivity: fantazie, grafomotorika

Pomůcky: modrá tuš, štětec, čtvrtka bílá A3, papír bílý A3,
zmizík, lepidlo

Říká se, že mráz na okna maluje. Mrazivé počasí dokáže na skleněných tabulích vytvářet nejzajímavější obrazce. Děti se zapojením fantazie mohou si představovat výjevy a konkrétní obrazy.

„Každý se raduje, mráz na okna maluje.

V zimě padá často sníh,

tak jezdíme na saních.

Pořádně se oblékneme,

ať pak rýmou netrpíme.“

Děti se sami stanou mrazem umělcem a vytvoří si vlastní okna. Čtvrtku A3 natřeme modrou tuší (doporučujeme udělat den předem, tuš musí být plně

zaschlá, aby zmizík na ní dobře „maloval“)

Když je tuš dobře zaschlá ponecháme dětem zcela volnou fantazii v kresbě.

Na závěr z bílého papíru vystříháme pruhy a vytvoříme našim zamrzlým oknům rámy.

Medvědí kůže

Cíl aktivity: poznáváme svět, experiment

Pomůcky: voda, ledové kostky, sádlo, kýbl/plastový box

Knihy:

Voigtová S., Reiderová K.:
Dobrodružství malého ledního medvídka, 2010, ISBN: 978-80-86969-70-1

Hans de Beer: Lední medvídka, kam pluješ?, 2019, ISBN: 80-85285-13-4

Proč některá zvířata musí na zimu do teplých krajín? Jiná se ukládají k zimnímu spánku a jiným zima nevádí. Jako například lední medvědi. S dětmi uskutečníme experiment, kdy si sami vyzkoušejí, jak se medvědi chrání před zimou.

Do plastového boxu dáme vodu a do ní hodně kostek ledu, aby voda byla opravdu ledová. Děti si nejdříve zkusí ponořit ruku do ledové vody jen tak. Poté si celou ruku pomažou sádlem a zkusí ponořit ruku opět do ledové vody. Měly by cítit rozdíl, protože sádlo funguje jako tepelná izolace.

Iglú

Cíl: fantazie, prostorová orientace

Pomůcky: kostky cukru

Jak se dá bydlet v zimě? Sníh může být i dobrý stavební materiál. Můžeme z něho postavit nejen sněhuláky ale třeba i obydlí stejně jako lidé žijící v Grónsku nebo severním pólu. A může v něm být dokonce i teplo, což jsme si s dětmi poslechli v interaktivním videu: Proč je v iglú teplo? (zapojení ICT do výuky)

Zdroj:

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=8Ky24G0-X8w>

Cílem aktivity bylo především vyzkoušet si stavět v 3D variantě a zkoušet stabilitu stavby. Cukrové kostky posloužily jako náhražka sněhových kvádrů. Děti si zkoušeli nejrůznější tvary základů a zdí.

Sněhulák

Cíl aktivity: spolupráce, jemná motorika

Pomůcky: staré bílé papíry, lepidlo, velký papír A1

„Sněhuláček panáček, má na hlavě plecháček.

Místo očí uhlíky, na kabátu knoflíky.

Stojí tiše stojí bos, červený má z mrkve nos.“

Děti ze starých bílých papírů mačkají koule. Podpoříme tím rozvoj jemné motoriky. Z vytvořených koulí děti společně „staví“ sněhuláka. Aktivita je zcela ponechána dětem bez vedení dospělého. Děti mají pouze instrukci vytvořit společně sněhuláka. Učitel pouze sleduje proces tvoření s komunikací mezi dětmi, kdy propojují svoje představy, jak by měl sněhulák vypadat. Zda ze dvou či tří koulí. Má na hlavě klobouk či hrnec, ruce nebo ne a dále.

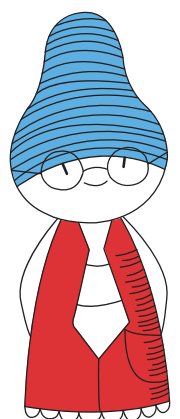
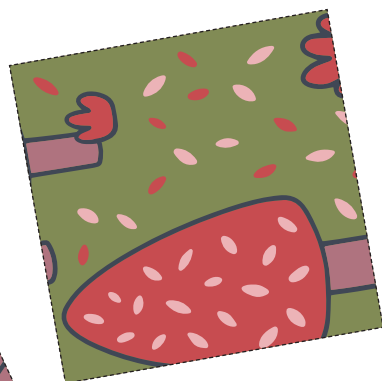
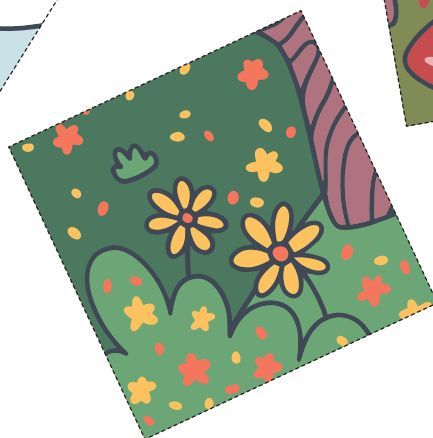
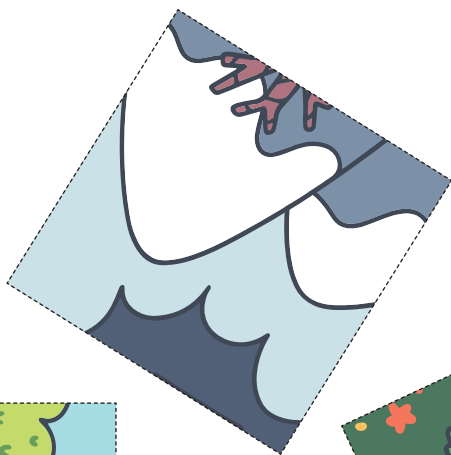
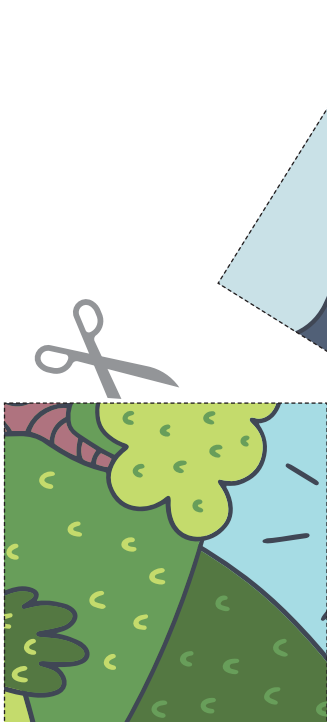
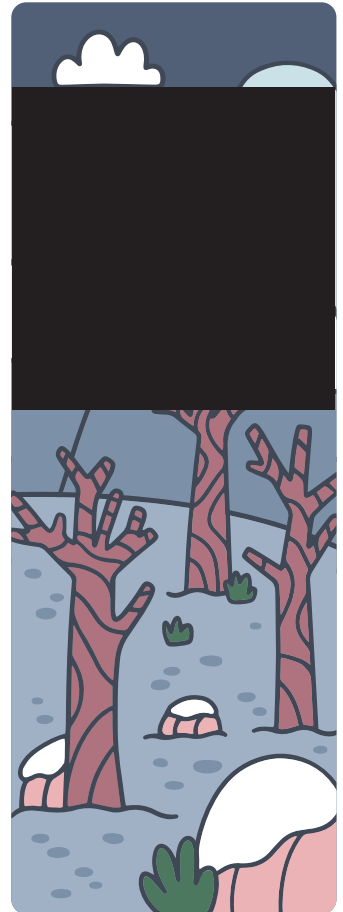
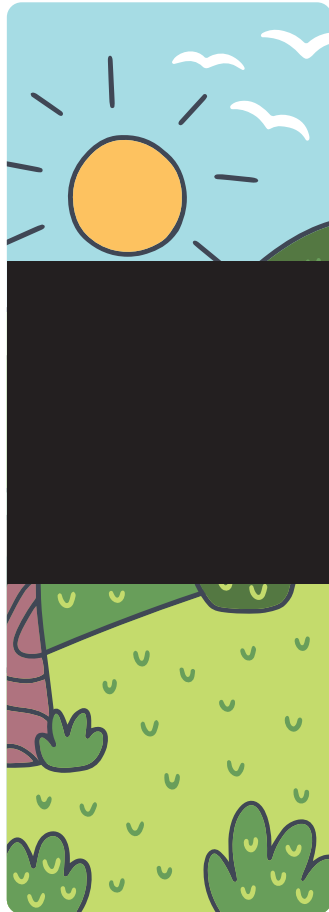
Po aktivitě se můžeme s dětmi podívat na animovaný krátký film The Snowman (1982)

Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=ZE9KpobX9J8>

PŘÍRODA PLNÁ ZÁZRAKŮ

ROČNÍ OBDOBÍ

Vystříhni a doplň obrázek. Poznáš, jaké roční období je vyobrazeno na každé části obrázku?

PŘÍRODA PLNÁ ZÁZRAKŮ

SNĚŽÍ, SVÍTÍ JEN SE LEJE

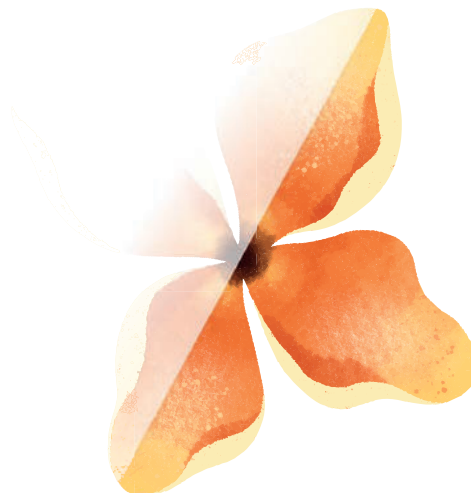
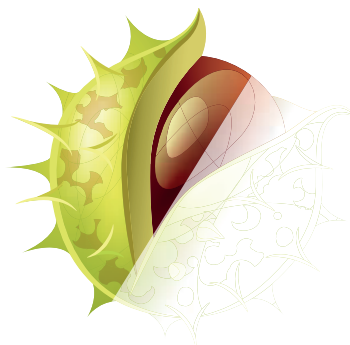
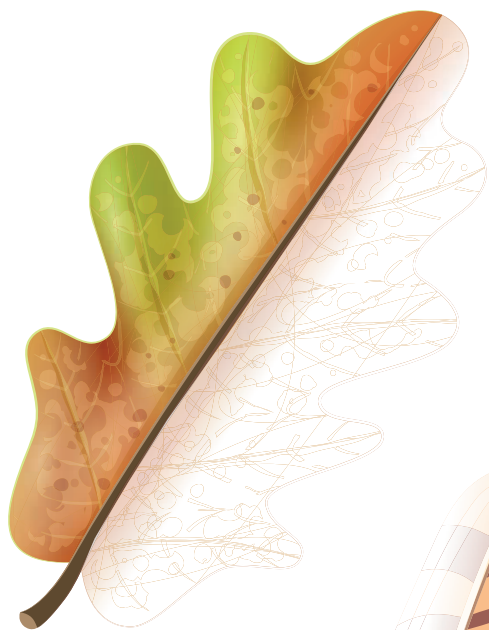
Dokresli do obrázku počasí, které si myslíš, že se k němu hodí.

PŘÍRODA PLNÁ ZÁZRAKŮ

VÝLET DO PŘÍRODY

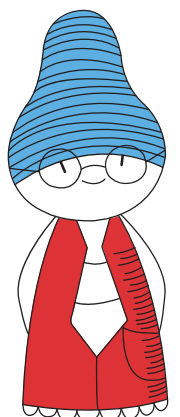
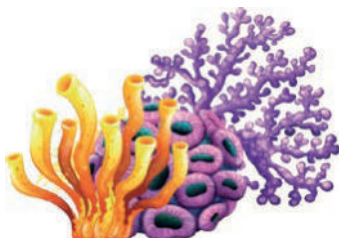
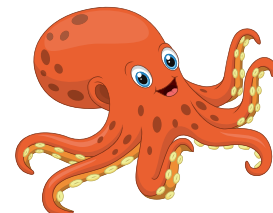
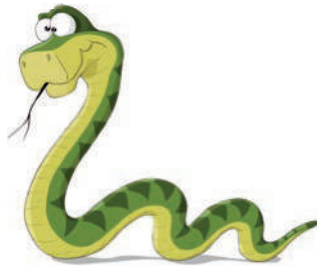
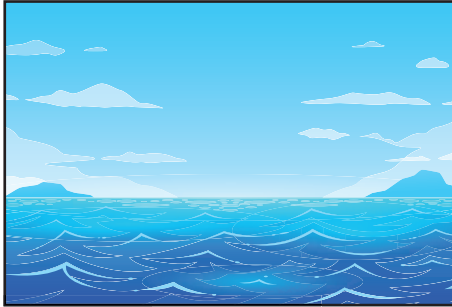
Dokresli chybějící části obrázků.

PŘÍRODA PLNÁ ZÁZRAKŮ

ZVÍŘATA V PŘÍRODĚ

Pomocí barevných pastelky doprav zvířata do jejich domovů.

PŘÍRODA PLNÁ ZÁZRAKŮ

STÍNY

Spoj živočichy se stejnými stíny.

